

8
255

zu 005

O. i. 840 (1-101).

THESES
 DE INIVS
 VOCANDO.

QVAS DIVINA ASPIRANTE GRATIA,
 PRAESIDE CLARISS. CONSULTISSIMOQVE VI-
 ro D. Ioanne Michaële Cronenburgero, LL. Licent. Di-
 ctatore in florentissimæ Agripp. Academia iuridi-
 co Collegio. 3. Ian. Anno 1591.
 veteri de consuetudine
 defendet.

TIMANNVS PLASS.
 BERCK.

COLONIAE AGRIPPINAE D
 EXCVDEBAT PETRVS KESCHIDT.

THESES
DE
VOCANDO

ONAS DIVINA ASPIRANTE GRATIA
PRAESENTI GRADUI CONSTITUTIO VI
TOPICIS
CUM
co. Collegio. Anno 1991
Yves de consuetudine
delecta

TIMANNVS PLASS
R E R O K

COGNATE AGRICOLA
EXORDIUM

CONTINVATIO

Quandoquidem precedenti disputatione iurisdictionis materia satis superq̄ discussa est; idcirco nos cum Iuricons. ad tractatum iudiciorum appropinquando, de in ius vocando, seu, (ut nunc loquimur) de citatione, (a) quæ omnium actionum instituendarum est principium, (b) non inconuenienti ordine subiunximus.

(a) gl. in rub. ff. h. t. Bart. in rub. ff. ne quis cum qui in ius voc. Maran. par. 6. de citatione. nu. 1. (b) §. fin. Instit. de pœ. tem. litig. Specul. de citat. in prin.

THESIS I.

IN IUS VOCARE nihil aliud est quam iuris experiundi, disceptandiq̄, non alterius causa vocare, ad eum qui ius dicturus est.

Ita fere definit. IC. Paulus in l. 1. h. tit. l. ex quacunq; 2. si quis in ius voc. perfecte VVesensb. in parat. nu. 1. ff. h. tit.

II.

Possunt autem omnes omnino in ius vocari, quorū interest, quorūmue causa agitur, (a) nisi vel lege, (b) vel edicto speciatim eximantur. (c)

(a) l. de vnoquoque. 47. de re iudic. l. nam ita. 29. de adoptio. l. si quando. 15. & ibi Bal. C. de test. Mynsing. in obser. Cam. cent. 6. obser. 6. nu. 1. VVesensb. in parat. ff. nu. 13. & C. nu. 7. hoc tit. Io. Cepha. conf. 27. nu. 17. (b) per text. l. 2. & 3. h. tit. Zas. in parat. nu. 1. ff. h. t. (c) text. in l. quique litigandi. 4. §. prætor ait. pluribusque alijs hoc tit. l. venia edicti. 2. C. h. t.

III.

Lege omnino prohibentur: consules, præfecti, prætores, præcōsules, & ceteri magistratus qui imperium habent, aut quempiam coercere possunt, & in carcerem duci iubere, (a) Item iudices dum de re cognoscunt, ij qui apud Prætores causam agunt, quiue equo publico in causa publica transuehuntur, (b) necnon omnes qui litigandi causa necesse habent in iure, vel certo loco sisti. (c)

(a) l. 2. in prin. hoc tit. l. sed etsi. 16. §. hæc clausula. ex quibus cau. ma. l. pars litterarum. 48. de iudic. l. si reus. 12. iudica. sol. (b) d. l. 2. & ibi DD. (c) l. quique litigandi. in prin. h. tit.

IIII.

Præterea lex in ius vocari non permittit: Pontificem dum sacra facit, neq; quenquam qui propter loci religionem inde se mouere non potest, neq; funus ducentem familiare, iustæue mortuo faciētem obsequia, neq; eum qui vxorem ducit, aut eam qua nubit. (a) Demum nec furiosum vel infantem, aliōsue ratione imbecillis ætatis, aut consilij imbecillioris prohibitos. (b) His addi possunt Doctores actu legentes, & Doctorandi dū in pompis Doctoralibus equis hinc inde ducuntur. (c)

(a) d. l. 2. & 3. h. t. arg. l. omnes. 31. C. de episc. & cler. authen. vt eum de appel. cog. §. meminimus & seq. (b) d. l. 4. in prin. l. neque impubes 22. h. tit. l. sed si. 23. de verb. oblig. l. momen-

momentaneæ. fin. C. qui legit. per. stan. Schneid. in §. pœnales. num. 33. Instit. de action. Mynsing. cent. 2. obser. 35. (c) Idem Schneid. d. lo. num. 48. Zas. in l. 2. num. 17. ff. h. t.

V.

Quia vero nulla pœna vocantibus in ius personas iam commemoratas à iure communi constituta est, hinc eos arbitrio iudicis, inspecta rerum & personarum qualitate, puniendos esse existimamus.

per gl. in l. fin. in verb. aureos. ff. h. t. arg. l. i. §. expilatores. de effract. & expilat. l. hodie 13. ff. de pœ. l. Pedius. 4. de incen. rui. nau. Ias. in d. §. pœnales. nu. 86. Bart. in l. ult. per tot. ff. h. tit. Moen. lib. 2. de arb. Iud. cent. 3. cas. 276. nu. 11. cum seq.

VI.

Edicto generaliter eas personas, quibus reuerentia præstanda (a) est, vt: parentes in infinitum, siue naturales & legitimi simul, (b) siue naturales tantum, (c) siue etiam adoptiu sint, (d) (imò ipsum Adamum si viueret) (e) patronos, patronas, eorumq; parentes & liberos, (f) sine permissu, Prætoris in ius vocare, prohibitum esse, extra omnem est controuersiam. (g)

(a) l. generaliter 13. h. t. (b) d. l. quique litigandi. §. prætor ait. h. t. (c) l. parentes. 6. h. t. (d) l. adoptiuum. 8. in prin. h. t. (e) Costal. in d. l. parentes gl. in §. pœnales. super verb. vel parentem. Instit. de actio. fac. tex. iuncta gl. in l. nuptiæ consistere 43. de ritu nupt. (f) d. §. prætor ait. l. si libertus. 12. ff. & l. venia. C. h. t. (g) l. sed si hac 10. §. prætor ait l. communis libertus. 23. h. t.

VII.

Ad hoc edictum referri posse patrem lustricum, id est qui per sacra baptismi puero iungitur, (a) socerum vel socrum, (b) defensorem ciuitatis, (c) Rempublicam vel collegium, (d) altorem vel altricem, (e) propter mouentes rationes asseuero. (f)

(a) tex. sing. in l. si quis alumnam 26. §. fin. C. de nupt. c. ita diligere. 30. q. 3. Ias. in l. generaliter. in prin. ff. h. t. (b) gl. not. in iam d. l. generaliter. arg. l. rei iudicatæ. 15. & seq. sol. matrimo. Mynsing. in d. §. pœnales. nu. 37. (c) l. bene à Zenone 3. C. de quadr. præscript. vbi gl. in verb. iussione. Ang. in d. l. generaliter in prin. (d) l. sed si hac. §. qui manumittitur. vbi DD. ff. hoc tit. (e) per d. l. si quis alumnam. Alcia. in l. fin. nu. 15. C. h. t. Zas. in l. 4. §. prætor ait. nu. 18. ff. h. t. (f) rationes. in dd. tex. & à DD. exprimuntur.

VIII.

Hinc ardua & crebris DD. ventilationibus agitata promanat quæstio: An vasallus, laicus, vxor, priuignus vel priuigna, scholaris vel discipulus, sine venia dominum directum, sacerdotem parochum, maritum, nouercam vel vitricum, Doctorem vel præceptorem suum in ius vocare possit? Et quamuis post longam illorum altercationem negatiua sententia à non paucis sit amplexa, (a) ego tamen affirmatiuam, (modo recensiti verbis vtantur honestis) ducibus nonnullis eminentiss. Iurisconsultis defendendam suscipio. (b)

(a) V Vesenb. in parat. nu. 6. ff. h. t. Spec. in §. quoniam. nu. 33. de feu. Ias. in d. l. generaliter. nu. 4. & ibid. Zas. nu. 7. ff. h. tit. Meno. lib. 2. de arbit. iud. cent. 5. cas. ult. (b) Mynsing. cent. 4. obser. 91. Schneid. in sæped. §. pœnales. nu. 45. 47. & 49. Alcia. in l. i. nu. 13. 11. 9. 8. & 7. C. h. tit. Bart. in l. si libertus. 12. ff. h. t.

Porro

IX.

Porro contra vocantes in ius non obtenta venia, licet sine dolo, (a) personas edicto prohibitas, actio datur prætoria, (b) pœnalis in factum ad pœnam 50. aureorum, (c) parti vocatæ applicandam, (d) quam si delinquens non potest soluere, subsidiarium tergū præbeat. (e) Hæc tamen actio nec heredi, nec in heredem, nec ultra annum competit. (f)

(a) l. 2. vbi eleg. Alcia. nu. 33. C. h. t. (b) d. l. quique litigandi. & l. generaliter 13. h. t. §. pœnales. Instit. de action. (c) l. si libertus. 12. l. pen. & vlt. h. t. §. fin. Inst. de pœn. tem. litig. (d) Alex. de Imo. in l. eum quem. ff. h. t. (e) tex. & gl. in d. l. fin. h. t. Zas. in d. §. pœnales. num. 25. (f) tex. & Bart. in l. penult. ff. h. t.

X.

Vnde hic queritur: An vocans si actionis institutæ pœnitentia ducatur, actionemq; remittat, aut si pater vel patronus vocatus non comparuerit, aut si non inuitus vocatus sit, ab hac pœna liberetur? Quod etsi verba edicti non patiantur, attamen ratio suadet, vt eadem hic ἐπιεικῆα vtamur, qua in ceteris, (a) etiam atrocioribus, (b) & ex benigna La-beonis sententia iurisdictionem moderemur. (c)

(a) l. 1. §. 1. quod quisq; iu. l. Papinianus. 8. §. meminisse. de inoff. testam. (b) l. qui falsam. 19. ad l. Cornel. de fal. (c) text. in l. quamuis vbi Bart. h. t. VVesfenb. in paratit. nu. 8. ff. h. t.

XI.

Predictis adiungere libet, quod si quis legitime in ius vocatus, sine iusta excusationis causa, vbi actoris interest, non comparuerit, eum à iudice, qui suam iurisdictionem pœnali iudicio defendit, mulctari posse.

d. l. ex quocunque vbi Bart. & DD. ff. si quis in ius voca. Zas. in parat. num. 6. ff. cod. tit. Frid. Schenck in progymnas. fo. tit. de in ius voc.

XII.

Nunc tandem ad vsitatus Citationis vocabulum accedo. Definitur autem CITATIO quod sit actus iudicialis, seu iudicij preparatorius, (a) quo is quem coram sisti, (b) opus est, mandato iudicis legitime vocatur, (c) iuris experiundi causa. (d)

(a) tex. in sæped. §. fin. Inst. de pœn. tem. litig. c. quoniã. verf. citationes, de probat. (b) d. l. de vnoquoque. 47. de re iudi. (c) l. neminem vlt. C. de exh. re. (d) l. 1. ff. & l. vlt. C. hoc tit. VVesfenb. in parat. num. 13. ff. & nu. 1. C. h. t.

XIII.

In omni porro citatione tria extrema seu partes requiruntur, (a) Commissio iudicis de citando, (b) commissionis seu citationis executio, (c) & eiusdem executionis relatio, (d) quæ nisi ex actis appareat, nihil valet citatio. (e) Et propterea si iudex ad vltiora progressus, postea recipit relationem nuntij, processum inualidum, nec per eam conualescere, pronuntio. (f)

(a) Maran. in Spec. au. par. 6. de citat. num. 15. Myns. cent. 1. obs. 77. & cent. 6. obser. 10. (b) l. sed si. 10. §. prætor ait. h. t. Bart. & Bal. in d. l. neminem, C. de exh. re. (c) Felin. in c. gratū, nu. 5. in fi. de off. deleg. (d) Schurff. conf. 38. nu. 3. (e) Spec. in §. sequitur, nu. mihi 10. de citat. Saly. in l. fi. C. de fer. (f) Sebast. Vant. de nullit. sen. ex def. citat. n. 146. Maran. præal. lo. n. 56.

XIV.

Hodie tamen in causis civilibus directo sine commissione Iudicis, citationem nuntij iurati

rati valere, multis in locis consuetudine receptum, (a) iure tamen communi contrarium approbatam inuenio. (b)

(a) Paul. de Cast. in l. sed etsi 10. §. Prætor ait. nu. 2. ff. hoc tit. Bald. in l. si quando, nu. 12. C. de test. Maran. vbi sup. nu. 52. Iaf. in §. quadrupli. nu. 17. Instit. de action. (b) tex. in l. neminem fin. C. de exhi. re. vbi & Bart. nu. 1. Felin. late in c. 7. nu. 12. & seq. de iudi. Gaill. obs. 54. nu. 1. & seq.

XV.

Cuius occasione dubitatur: An nuntio publico afferenti se iussu iudicis aliquem citasse sit adhibenda fides? Ego sane opinionem negantium, utpote iuri & rationibus magis consonam, amplector.

Mynsing. obser. 10. nu. 5. cent. 6. Masc. de probat. vol. 1. conclu. 294. n. 2. Hest. Aemyl. in tract. de test. sublit. B. rub. testis Berroa. nu. 21. Vant. de null. sent. ex def. citat. nu. 41. cum seq. vbi in vtranq; partem disput. & hanc dicit esse veriore.

XVI.

Species citationis à varijs variè ponuntur. Nobis cum VVesfenbecio (a) placet eam secundum 4. causarum genera diuidere: Primum à caus. efficiente, in Ciuilem & Pratoriam, (b) Legis & hominis, (c) A materia in vniuersal. (d) general. ad totam causam, (e) & specialem seu particula. ad singulos causas, (f) actus. A forma in Legitimã seu ordinariã & Anomalã seu extraordinariã. (g) Item real. seu personal. & verbalem. (h) A fine & eff. in conuentionalem monitor. & peremptoriam.

(a) VVesfenb. in parat. nu. 4. C. h. t. (b) l. 2. & 4. ff. h. t. (c) c. sæpe 44. ext. de appellat. (d) authen. si omnes. C. si ma. se hæred. (e) c. cum dilecti 6. de dol. & contum. (f) sæped. l. de vnoquoque. (g) Fel. in d. c. gratum. nu. 5. de off. deleg. l. ait 10. §. si creditorem. quæ in frau. credit. (h) authen. qua in prouincia. C. vbi de crim. ag. op. Maran. de citat. nu. 50. (i) Spec. in §. viso. nu. 16. de citat.

XVII.

Forma validæ perfectæq; citationis (vt DD. com. volunt) hæc sex continebit: (a) Nomen iudicis coram quo (b) nomen & cognomen citandi, (c) necnon citantis (d) causam propter quam fiat citatio, (e) locum iudicij, (f) & tempus seu terminum infra quem comparere debeat. (g)

(a) Maran. par. 6. de citat. nu. 63. (b) elegãt. Gaill. lib. 1. obser. 48. num. 5. & seq. (c) l. cum quem 79. vbi DD. ff. de iudi. (d) Vant. de null. sen. ex def. citat. n. 49. (e) Clem. 2. vt lite pendente (f) arg. l. si locus 59. ff. de iudi. (g) l. consentaneum, 8. C. quom. & quan. iud. Spec. in §. iam. nu. 1. de citat.

XVIII.

Illud itaque in proposito tenendum. Omnes iudices ordinarios citandi facultatem habere, eorumq; delegatos, non aliter nisi rescripto delegationis, quamuis subreptitio (nihilominus enim citatus comparere tenetur, & contra rescriptum excipere) citatorio inserto: (a) hi tamen per edictum citare nequeunt, nisi sint delegati Principis, idq; non modo de iure ciuili, (b) sed etiam de iure Canon. hodie in aliquot casibus expresse constitutum reperio. (c)

(a) Schurff. cent. 1. conf. 60. nu. 5. Pau. de Cast. in authen. qui semel, nu. 6. vbi Sichar. nu. 10. C.

10. C. quom. & quan. iud. Bart. in l. 2. nu. 6. ff. si quis in ius voc. Myns. obser. x. cent. 3. (b) gl. in d. athen. qui semel, in verb. delegati, vbi Castr. tex. in Clem. vnica de iud. Sichar. in l. consentaneum, 8. num. 15. C. quom. & quan. iud.

XIX.

Quibus sic premisis ardua & decisione Casarea egens test. Ang. & Ias. (a) sese offert quaestio: Num iudex suum subditum degentem extra suum territorium citare possit? Cuius negatiuam sub distinctione tueri non verebor. (b)

(a) ambo in l. extra territoriū vlt. ff. de iurisd. om. iud. (b) cū Pau de Cast. in d. l. fi. nu. 4. vbi Bart. & Costal. Maran. de citat. nu. 40. & seq. Dida. Couar. pract. quæst. cap. 10. nu. 7.

XX.

Elegans quoq; & perutilis hac est quaestio: An citatus ad certam aliquam causam, si comparuit, teneatur respondere aduersario, vel alteri super alia causa, ad quam non est citatus? Ego instructa negantium parti adherendum puto.

Bal. in l. cum fratrem in fin. C. de his quibus vt indig. Innoc. in c. licet. nu. 2. de offi. deleg. Mynsing. cent. 6. obser. 5. nu. 9. qui ibi dicit hoc passim in consistorijs seruari.

XXI.

Insuper locus ad quem citatio destinatur, debet esse iurisdictionis ipsius citantis, (a) honestus, (b) tutus, (c) qui liberum admittat accessum & recessum, (d) nec epe dimta morbo sit infectus, (e) & quoad delegatū citantem insignis vbi copia peritorū inueniatur. (f)

(a) arg. l. fin. de iurisd. om. iud. l. fin. C. si à non comp. iud. vbi DD. (b) tex. not. in l. si cum dies. 26. §. si arbiter, vbi Bart. de recep. arbit. (c) Meno. lib. 1. de arbit. iud. quæst. 74. num. 4. (d) d. §. si arbiter in fin. Gaill. cap. 1. n. 7. de pac. publ. lib. 2. (e) Schneid. in saped. §. pœnales a. 81. Instit. de actio. (f) Maran. par. 6. de citat. nu. 132.

XXII.

Quocirca dubitatur, an ex contractu obligatus vt vbiq; locorum conueniri possit, si ad locum non tutum, vel inhonestum citetur, comparere teneatur? Et non teneri, neq; istam obligationem alicuius esse momenti cum clariss. Iurisc. Andrea Gaill confirmo.

Gaill lib. 1. obser. 52. nu. 10. Specul. in §. 1. nu. 10. de citat. Frider. Schenck in progymnas. fo. tit. de in ius vocando.

XXIII.

Ab his cognata vix separari potest quaestio. Num vid. aduersarius in casu quo reperitur in iudicio prasens citari nihilominus debeat? Huius negantem partem cum quamplurimis Iurisc. veriore affero.

Lanfran. in sua pra. x. cap. 1. de citat. n. 2. Maran. par. 6. de citat. nu. 5. & 12. tex. in l. de vnoquoque 47. in prin. de re iudic. vbi & Alex. l. etiam. §. fin. de mino. Mynsing. in §. omniū fin. n. 5. Instit. de pœn. rem. litig. Anton. Capyc. decif. 34. num. 8.

XXIV.

Non est hic praterendum quod quis in domo siue sua sit, siue conducta, siue etiam gratuita, verbaliter quidem, non autem realiter citari possit. (a) Cum domus tutissimū cuique refugium atq; receptaculum sit. (b) At in nauis, (c) vinea balneo theatro, hospitio, vtrunque licere, iuris est apertissimū. (d)

(a) l. sed etli 21 hoc tit. l. nemo 103. ff. de reg. iur. l. lex Cornelia §. §. domum. de iniur. (b) l. plerique

plerique 18. hoc tit. (c) l. prætor ait 1. §. si quis de nau. de vi & vi arma. (d) l. sed etiam 20. Ias. in d. l. plerique nu. 18. & ibid. Costal. ff. h. t.

XXV.

Illud quoque peruestigandum est dubium: Vtrum citatio ad diem facta, in casu quo terminus in feriatum diem inciderit, valeat? Pro cuius resolutione tutius cum Bart. (a) distinguendum existimo: vt siquidem in citatione error sit expressus vid. Compareas die dominica non valeat, (b) si non sit expressus. v.g. Compareas diebus abhinc decem, valeat, & fiet comparitio die sequenti. (c) Ad euitandas tamen in hoc Legist. & Canonist. cauillationes, perutilem hanc & in Camera receptam clausulam: Compareas tali die, quod si illa non sit iuridica, compareas die seq. iuridica, adijcere consueuerunt. (d)

(a) Bart. in l. ex quacunque §. itē si nihil nu. 3. cum seq. ff. si quis in ius voc. (b) arg. d. l. ex quacunque l. fin. C. de fer. (c) Mynsing. cent. 5. obser. 15. (d) Gaill obser. 53. nu. 2.

XXVI.

Ceterum citationē die feriatā ad diem non feriatam decerni, & eius executionem fieri posse, communis DD. eaq. in Camera recepta est sententia.

Clare. Gaill præal. obs. 53. nu. 5. 6. & 7. Rot. decis. l. n. 1. & 2. de fer. in nou. Vant. de null. ex def. citat. nu. 46. Costal. in sæped. l. 2. ff. h. t. Mynf. cent. 1. obser. 77. in fin.

XXVII.

Finis citationis est comparitio & preparanda defensionis instigatio. (a) Comparitio operatur vt citatio quantumcunque inualida per eam conualidetur, nec quicquam opitulabitur parti aduersæ seu citatæ, si allegauerit se illegitime citatam. (b)

(a) VVesenb. in parat. nu. 13. ff. & C. nu. 10. hoc tit. Maran. par. 6. de citat. nu. 13. (b) text. in l. 1. §. sed si prætor de fer. Gabrie. Roma. in commun. concl. lib. 2. de citat. concl. 3. nu. 7. Vant. de null. ex def. citat. num. 17. cum seq.

COROLLARIA

Citationem (quia iuris diuini & naturalis est) per statutū, consuetudinē, Imperatorē, vel summum Pontificem omitti non posse, ex cōmuni DD. sentētia mihi persuasum habeo. Panor. in c. l. de cau. posses. & propr. Clem. pastoralis, §. ceterum, de re iud. Men. de arb. iud. quæst. 17. nu. 5. Bal. in l. 1. colum. 1. vers. sed hic queritur, C. quom. & quan. iud. Couar. pract. quæst. cap. 23. nu. 6. Matth. de Afflict. decis. 283. nu. 6. & seq. latiss. Gabr. Roma. in com. concl. lib. 2. de citat. concl. 1. nu. 31.

II.

Citatio necessario requirit scripturā quando illustris vel clarissima persona citanda est. tex. in l. quoties, C. de dignitat. lib. 12. & ibi Bart. Maran. par. 6. de citat. nu. 76. Ias. in §. quadrupli. nu. 24. Instit. de act. Guid. Pa. sing. 82.

III.

Monitio seu citatio Iudicis pro tribunali sedentis, parti vt compareat tali die coram se, facta, vim peremptoriæ, & trina citationis habet.

Bald. in l. cessante, 2. colum. 1. C. quomo. & quan. iud. Anto. Capyc. decis. 189. num. 3. Alex. in l. contumacia, vers. septimo fallit, ff. de re iud. Schar. in l. licet, nu. 4. C. de contrah. & commit. stipul.

153255

AB: 153255

(X2203998)

K

De legibus et constitutionibus Imperatorum

THESES
DE INIUS
VOCANDO.

DIVINA ASPIRANTE GRATIA,
VIDE CLARISS. CONSULTISSIMOQVE VI-
danne Michaële Cronenburgero, LL. Licent. Di-
ore in florentissimæ Agripp. Academia iuridi-
co Collegio. 3. Ian. Anno 1591.
veteri de consuetudine
defendet.

TIMANNVS PLASS,
BERCK.

COLONIAE AGRIPPINAE D
XCVDEBAT PETRVS KESCHIDT.

